

Przeczytaj fragment baśni „O córce kupca i o potworze” z książki Hanny Januszewskiej „Baśnie polskie”.

Bogaty kupiec snuje opowieść

W czasie mojej podróży do brzegów Flandrii sprzyjały mi wiatr i pogoda. Jak ptak na szerokich skrzydłach, sunął mój okręt żaglisty ku dalekim brzegom. Szczęśliwie przybyliśmy na miejsce. Flandryjskim kupcom dostarczyłem wosku, oni mnie - tkanin i dobiwszy z nimi targu, ruszyłem na miasto po dary dla was, dziewczęta.

W składzie tkanin kupiłem ci, córko najstarsza, purpurowej materii na szatę. U weneckiego kupca kupiłem ci buciczki ze skórki złotej, córko średnia. Jenom żadnego pięknego kwiatu dla ciebie dostać nie mogłem - córko najmłodsza. Czas powrotu się zbliżał, żal mi było, że najmłodszemu memu dziecku żadnego daru nie przywiozę, ale - cóż? Nie mogłem już dłużej bawić w obcym mieście.

załadowawszy więc towar na statek, wypłynąłem z przystani.

Wiatr lekki wiatr, słońce świeciło. Lecz czwartego dnia podróży zachmurzyło się niebo i wichura uderzyła w statek. Fale jęły się dzwigać i piętrzyć, biły o dziób okrętu, o boki, przelewając się przez pokład.

Lecz był to dopiero początek burzy. Chociaż słońce stało jeszcze wysoko na niebie, z nagłą pociemniał cały świat. Błyskawice przelatywały w ciemnościach, rozszumiało morze i tnąca ulewa zdawała się łączyć z sobą swoje wody. Pioruny biły, fale rozwierały się, ukazując czarne głębie, w które wpadał okręt, by znów się dzwignąć, porwany siłą spiętrzonej wody. Żałoga nie walczyła już z burzą, lecz skupiona przy maszcie patrzyła przed siebie otępiałym wzrokiem.

Nagle straszliwy huk piorunu wstrząsnął statkiem, ogień buchnął na przełamanym maszcie i rozległ się przeraźliwy krzyk załogi. Straciłem przytomność.

Gdy się ocknąłem, leżałem na desce, kóra niosły fale.

Wiatr uspokoił się, rozdarły się chmury. Zza chmur wybłysło słońce, blask rozprysnął się na wodach. Całe morze zaskrzyło. Wtedy to ujrzałem dalekie brzegi jakiejś wyspy. Zbliżałem się do niej na okrętowej desce.

Już oto widny był zamek o ściętych wieżycach, okolony zielenią drzew. Fale kołysały mną lekko. Zielone brzegi zbliżały się coraz bardziej. Raz-dwa-trzy - liczyłem grzbiety wodne.

Dziewiąta fala złożyła mnie na pokrytym płowym piaskiem brzegu.

Runąłem nań i zapadłem w sen.

I. Zadania do tekstu

1. Narrator baśni jest:

☐ A) tylko obserwatorem zdarzeń	☒ B) pierwszoosobowy
☐ C) kapitanem statku	☐ D) nieznanym bliżej uczestnikiem zdarzeń

2. Kiedy kupiec opuszczał flandryjski port:

☐ A) zanosilo się na zmianę pogody	☐ B) statek był załadowany woskiem
☐ C) miał prezenty dla trzech córek	☒ D) wiozł do domu tkaniny

3. Burza rozszalała się:

☐ A) nocą	☐ B) wieczorem	☒ C) w ciągu dnia	☐ D) rano

4. Podkreślony fragment zawiera informację o tym, że marynarze:

☐ A) nie bali się o swoje życie	☐ B) byli oczarowani sztormem
☐ C) wierzyli, że przeżyją sztorm	☒ D) czuli się bezradni wobec żywiołu

5. Do świata przedstawionego baśni nie należy:

☐ A) wenecki kupiec	☐ B) wyspa o piaszczystym brzegu
☒ C) ptak o szeroko rozpostartych skrzydłach	☐ D) zamek

II. Zadania do lektur

6. Do drużyny chłopców z Placu Broni nie należał:

☒ A) Feri Acz	☐ B) Dežo Gereb	☐ C) Janosz Boka	☐ D) Kolnay

7. Nemeczek (*Chłopcy z Placu Broni*) był synem:

☐ A) szewca	☒ B) krawca	☐ C) piekarza	☐ D) stróża

8. W miejscu, gdzie bawili się chłopcy (*Chłopcy z Placu Broni*), nie było:

☐ A)	☐ B)	☐ C)	☒ D)

9. Związek Kitowców (*Chłopcy z Placu Broni*) oskarżył Nemeczka o:

- ☐ A) lenistwo w zbieraniu kitu ☒ B) tchórzostwo i zdradę
☐ C) kradzież kitu ☐ D) wyjawienie tajemnicy profesorowi Racowi

10. Podczas przygotowań do bitwy na Placu Broni Boka wyznaczył na swego adiutanta:

- ☐ A) Barabasza ☐ B) Weissa ☒ C) Nemeczka ☐ D) Rychtera

11. W powieści *Chłopcy z Placu Broni* wątkiem głównym jest:

- ☐ A) wątek Nemeczka ☒ B) rywalizacja dwóch grup chłopców o plac
☐ C) wątek Boki ☐ D) zdrada Gereba

12. Występowanie bohaterów zwierzęcych, którzy uosabiają cechy ludzkie oraz morału to cechy:

- ☐ A) fraszki ☐ B) baśni ☐ C) piosenki ☒ D) bajki

13. W wierszu Józefa Ratajczaka występuje:

- ☐ A) akapit ☒ B) metafora
☐ C) porównanie ☐ D) refren

*W polu stoi topola
robił ją zdolny stolarz.
Każdy listek w błękiecie
wystugał pracowicie
Każdą gałąź wyciosał
i uniósł pod niebiosą.
Rozlał farby zielone
i poszedł w inną stronę.*

III. Nauka o języku

14. Orzeczenia brak w wypowiedzeniu:

- ☐ A) Napojów wystarczy dla wszystkich. ☐ B) Zarezerwowano już bilety.
☐ C) Proszę usiąść. ☒ D) Nie zrywać krokusów!

15. Formę liczby pojedynczej ma rzeczownik:

- ☐ A) drzwi ☐ B) nożyce ☒ C) lata ☐ D) spodnie

16. Nazwą własną jest:

- ☐ A) Francuz ☐ B) walentynki
☒ C) apteka „Słoneczko” ☐ D) dolar

17. Oboczność g:dz występuje w odmianie przez przypadki wyrazu:

- ☒ A) noga ☐ B) wódz ☐ C) ogród ☐ D) róg

18. W dniu uczty w kuchni zamkowej praca wrzała od samego rana. - w zdaniu podmiotem jest wyraz:

- ☐ A) kuchni ☒ B) praca ☐ C) dniu ☐ D) rana

19. Osobową formą czasownika jest:

- ☐ A) kupiono ☐ B) zakup ☒ C) kupmy ☐ D) kupowanie

20. Zgrubienia nie ma w zdaniu:

- ☐ A) Zjadł całą michę kaszy. ☐ B) Przed jamą leżało smocze cielsko.
☐ C) Po kilku godzinach wspinaczki ujrzeni jęzor lodowca. ☒ D) Do bukietu dołączony był liścik.

21. Zdaniem pojedynczym jest:

- ☐ A) Poszedłby na koncert, gdyby miał bilet.
☒ B) Ratownicy, mimo śniegu i szalejącego wichru, odnaleźli turystów.
☐ C) Projektowanie i wykonywanie witraży.
☐ D) Na łąkach grabiono siano, wypasano krowy, zbierano zioła.

22. W chałupie wysoko pod powalą wisiała kolorowa ozdoba z papieru i słomek. - do grupy podmiotu nie należy wyraz:

- ☒ A) wysoko ☐ B) kolorowa ☐ C) z papieru ☐ D) ozdoba

23. Spółgłoski miękkie to:

- ☐ A) sz, s ☒ B) j, ń ☐ C) p, n ☐ D) l, h

24. Niepoprawnie zapisano liczebnik w zdaniu:

- ☐ A) Stypendium przyznano dwóm uczniom. ☒ B) Poszukiwano dwojga kobiet.
☐ C) Torba miała naderwane dwa ucha. ☐ D) Dwoje kociąt zostało w kojcu.

25. Partykułę *nie* piszemy łącznie z wyrazem:

- ☐ A) __dzisiaj ☐ B) __słyszę ☐ C) __najlepszy ☒ D) __słodki

26. Czasowniki w formie czasu przeszłego nie wystąpią w:

- ☐ A) sprawozdaniu ☐ B) opowiadaniu ☒ C) zaproszeniu ☐ D) ogłoszeniu